

Nii Ayikwei Parkes, autor de 'L'enigma de l'ocell blau', és poeta i músic
CLUB EDITOR

L'ENGIMA DE L'OCELL BLAU
Nii Ayikwei Parkes

Traducció:
Xavier Pàmies
Editorial: Club Editor
Barcelona, 2017
Pàgines: 211
Preu: 19 euros

“**A**yekoo”, saluda en Garba, el policia ghanès. “Yaa ye”, respon a la segona temptativa en Kayo, el forense ghanès educat a la Gran Bretanya. La salutació tribal respectuosa reconeix que en Kayo treballa i que fa bé la seva feina, per això no respon a la primera, de tant concentrat com està en l’anàlisi i catalogació de les pistes criminals. I se’n surt, de donar sentit a les pistes i de resoldre l’assassinat. Encara que ho fa de manera que combina el rigor científic amb el respecte per les creences ancestrals.

L'enigma de l'ocell blau integra dues visions del món, dos llenguatges. Hi ha l'Opayin Poku, un vell respectable que narra la història en primera persona, donant preeminència als valors tribals i al llenguatge oral. Hi ha el narrador en tercera persona, que relata la història des de la perspectiva d'en Kayo, el científic de formació occidental, i que utilitza un llenguatge estàndard. Tot això, salpebrat amb paraules de la llengua aixanti twi, que donen cromatisme al llenguatge, sense dificultar-ne mai la lectura (hi ha un glossari final que podem utilitzar o descartar, l'opció triada no ens distraurà ni de la musicalitat de les frases ni de seguir la trama).

Nii Ayikwei Parkes, que és poeta i músic, sap explicar molt bé les coses en la seva primera

'Ayekoo. Yaa ye'

novel·la. Ha creat uns personatges creïbles, que mostren un ampli ventall de comportaments humans: la desconfiança que esdevé confiança amb el tracte, el respecte, la solidaritat, la bondat, però també la brutalitat, la submissió, la bogeria, l'avarícia, la maldat. Ha creat una història amb ritme, que va creixent a mesura que van passant les pàgines. La situa en un temps molt concret, ja que tot s'esdevé de diumenge a dissabte, en el mes de juliol del 2004. Hi incorpora amb tota naturalitat pinzellades sobre la història moderna del país (la independència del 1957, el cop d'estat del 1981) però, sobretot, explica com és Ghana, un país que lluita per mantenir vius els aspectes positius de la tradició i per foragitar la corrupció que impregna els organismes de poder, a la ficció representats pels caps de policia i per les classes benestants. Són dos mons oposats que s'enfronten i que ja treuen el cap en el títol. *L'enigma* hi és per la trama científica i policíaca. *L'ocell blau*, per les ètnies que planen pel llibre, com els ga, els Bono i els aixanti. *L'ocell blau* és un abellerol, com ens informa en Xavier Pàmies en la nota final (per cert, la traducció que ha fet és esplèndida). Ara bé, no he acabat d'escatir quina és la funció narrativa de la ploma blava d'abellerol que apareix al lloc del crim. Per mi que es tracta d'un McGuffin, com diria el gran Hitchcock. *

La humanitat sencera cap en trenta persones

Ara que algunes veus reivindiquen l'autoedició, Ramon Mas (Vic, 1982) –un dels editors de Males Herbes, a més de narrador i poeta–, que es podria *autoconcedir* publicar-se amb qualitat professional, opta per anar a un editor de la competència. I no un qualsevol, sinó l'exigent Josep Cots. El tàndem presenta *Afores*, 140 pàgines d'alta intensitat literària dividides en set capítols, o contes, que et deixen amb ganes de més teca.

A la contraportada se'ns diu que *Afores* és una novel·la, però com confessa en l'últim conte i entre dubtes creatius el narrador puntual, un conductor de metro que té una novel·la al cap: “El que ja és definitiu és que s'ha emsicolat: no podré aconseguir una unitat de sentit. Tampoc sé si cal. El

més probable és que s'acabi convertint en un recull de contes.” Un encertat i honest joc metaliterari.

Afores mostra personatges i situacions en un petit poble inventat, Puigsech. En llegir els dos primers contes, *La urbanització* (protagonitzat pel carter del poble) i *El poble del costat* (en què apareix Robert, l'amo de l'epicèntric bar) ens pot fer l'efecte que llegim una novel·la fragmentada que al final formarà un paisatge unitari, però tot se centra en la desolació que omple els habitants del poble. “Només calia ser una mica observador per adonar-se que la humanitat sencera cabia en un grup de trenta persones. La resta eren repeticions amb matisos”. A mesura que anem llegint, les històries són més autònomes, deixant

punts oberts. Poc importa. Prevalen la creació de personatges, els diàlegs afinats i les situacions deliciosament enrarides. És magnífic com Mas sintetitza la relació entre el Robert i el seu germà deficient; l'equívoc infantil sobre el concepte *roig*; tot el que envolta la mort del suïcida... I sobretot destaquen força imatges. Massa novel·les no en contenen ni una d'aquest nivell. El carter, en una urbanització fantasma per la crisi: “No es passa per aquí de camí a cap altre lloc. No hi ha un poble següent. Puigsech és un cementiri de carreteres, el final de totes les rutes [...]. Ara les restes del que podria haver estat s'escampen pels afores com vestigis d'una civilització antiga, un laberint de ruïnes prematures.” *Afores* ens arriba ben endins. *

AFORES
Ramon Mas

Editorial:
Edicions de 1984
Barcelona, 2017
Pàgines: 140
Preu: 16,80 euros